

GEMAAL CREMER – JAARVERSLAG 2025

Het bestuur

Het stichtingsbestuur draagt zorg voor de (financiële) voorwaarden t.b.v. een doeltreffend beheer van gemaal Cremer. Het onderhoudt daartoe onder meer waardevolle contacten met het Waterschap Hunze en Aa's, het gemeentebestuur van Eemsdelta, met sponsors, particuliere donateurs, subsidiënten en de Nederlandse Gemalenstichting.

Samenstelling:

Jan Köller, voorzitter, Haaije van Dam, secretaris, Jan Harms, penningmeester. Bestuursleden zijn: Hans Beukema, Bé Kerbof, Helmer van der Wal, Hemmo Bolhuis. Kees de Graaf bezet in ons bestuur de bestuurszetel namens het waterschap Hunze en Aa's.

De vrijwilligers

Het onderhoud van de technische installaties, de bediening van de motoren en diverse PR-activiteiten wordt verricht door een team van vrijwilligers, van wie de meesten een technische beroepsachtergrond hebben.

Het vrijwilligersteam bestond in het verslagjaar uit:

Nol Arendsen, Harry Bakker, Klaas Bouwkamp, Simon Doornbos, René Klijn, Gerrit Koller, Riekus Köller, Loekie Menkema, Harm Stel, Auko Tuik, Willem Wartena, Jaap Wedda, Rudolf Werkman, Berend Wezeman, Henk Wiegman, Daan Zwarberg, Richard Brachwitz, Jaap Olthoff en Gerard Meijer.

Onderhoud en overige werkzaamheden

Door de vrijwilligers werd op dinsdagmiddagen in een wisselende samenstelling onderhoud gepleegd. Daarnaast werden, waar nodig of gewenst – al of niet solistisch – ook op andere dagen technische werkzaamheden uitgevoerd.

Hieronder de jaarrapportage 2025 van Klaas Bouwkamp.

Januari / Februari

Brons:

Smeeroliefilter (autoclean magneetfilter en de centrifugaal filter) gereinigd.

De buitenboordfilters gereinigd en ontluicht.

De draadspindel die de vlinderklep bediend ingesmeerd met vet en de eindschakelaar bijgesteld.

De peilen van het carter, cilindersmeertoestel, reguleur, blower en reductie gecontroleerd en waar nodig bij gevuld.

Omdat de fijn filter (duplex) van de brons tijdens het draaien niet gereinigd kan worden moest de smeeroлиеleiding worden verplaatst.

Werkspoor:

De smeeroliefilter in de reductie gereinigd en het smeeroliepeil van de motor, turbo en de reductie gecontroleerd en bijgevoerd.

Alle buitenboordfilter schoongemaakt en de afsluiters gesmeerd en het systeem ontluicht en beproefd.

Algemeen:

Een nieuw sleutelkastje gekocht, alle sleutels uitgezocht, twee nieuwe hangsloten gekocht daar de oude door roest niet meer gangbaar waren, ook voor de luiken van het deksel van de kelder achter het gemaal.

Vacuümpomp: (bij de Samofa)

De ketel achter de pomp van een nieuw peilglas voorzien (kunststof) omdat de oude glazen peilstok was gebroken.

Ook de afsluiters overhaalt.

Maart

Brons Werkspoor:

Ook dit jaar heeft de Gemeente Eemsdelta ons gevraagd om samen met de firma Sijslings Baggerwerken de haven van Termunterzijl uit te baggeren. We zijn hiermee gestart op 10 maart en zijn doorgedaan tot vrijdag 21 maart en hebben in deze periode totaal 2.280.450 kub spoelwater uit de boezem door de haven gespoeld. Het resultaat is dat de haven ongeveer twee meter dieper is en dit is voldoende, zodat de haven weer toegankelijk is voor de pleziervaart

April

Perkins:

Smeeroliepeil van de motor gecontroleerd en de motor belast getest.

Mei

Pomp: (demo pomp)

De verlichting in de pomp bleek defect. Bij controle is geconstateerd dat de bouwlampen doorgeroest waren. Nieuwe kunststof lampen gekocht en deze gemonteerd in de pomp.

November / december

Startluchtflessen

De twee startluchtflessen bestemd voor het starten van de Brons en Werkspoor moeten regelmatig worden afgetapt om het condenswater te verwijderen. Daar deze aftappen op een moeilijk bereikbare plaats zitten wordt deze handeling vaak vergeten.

Om te voorkomen dat de bodem van het vat door gaat roesten, wat een explosie kan veroorzaken moest de aftap op een bereikbare plaats komen

Dinsdagmiddagploeg

Behalve coöperatie met bovenstaande werkzaamheden werden diverse onderhoudsactiviteiten door de dinsdagmiddagploeg uitgevoerd. Deze onderhoudswerkzaamheden etc. zijn door Loekie Menkema in bijlage 1 vermeld.

journaal onderhoud
2025 rapportage Loel

Bijlage 1

Andere taken

De dinsdagmiddagploeg hield zich naast de onderhoudswerkzaamheden aan de installaties en motoren bezig met reguliere taken als schoonmaak, reparatie en onderhoud in en om het gebouw. Daarnaast zijn diverse aanpassingen door de vrijwilligers uitgevoerd die voortvloeien uit het Riscico en Inventarisatierapport Veiligheid dat is opgemaakt door het Ingenieursbureau Tauw. Voorts was er aandacht voor onverwachte bezoekers die op dinsdag (dus buiten de reguliere openingstijden) werden aangetrokken door de activiteiten in en rond de Cremer.

Verdere activiteiten waren:

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op 10 januari vond de jaarlijkse nieuwjaarsbijeenkomst plaats. Oud-journalist en onderzoeker Cees Stolk vertelde een zeer onderhoudend verhaal over zijn persoon, zijn werk en interesses. Geslaagde bijeenkomst.

Tocht om de Noord

Op 4 mei verleende Cremer gastvrijheid aan wandeltocht Om de Noord. Jan Köller richtte een expositie in, waarin de rol van Cremer wordt belicht als vluchtplaats voor burgers tijdens de laatste oorlogshandelingen.

IMG

Aanvraag vergoeding aardbevingsschade IMG is in behandeling. Tegen het eerste aanbod van € 3.000 is door ons bezwaar aangetekend. Naar verwachting zal in het begin van het nieuwe jaar duidelijkheid komen.

Vernieuwing dak

Een verzoek is uitgegaan aan Stichtingen Gebiedsfonds Windpark Delfzijl Noord en Zuid om € 40.000 bij te dragen t.b.v. renovatie van het dak. De herstelkosten worden geraamd op € 65.000. De ontbrekende € 25.000 kunnen uit eigen middelen worden gefinancierd. De bijdrage ad. € 20.000,00 is reeds toegezegd door het Windfonds Noord..

Bibliotheek

Op de 1^e verdieping hebben de vrijwilligers, mede door de aanschaf van nieuw materiaal, een representatieve en toegankelijke bibliotheek, annex archief, gerealiseerd.

Container

Op grond van regelgeving mag in het gemaal geen olie worden opgeslagen. Dit geldt ook voor smeermiddelen. De oplossing is gevonden in de aanschaf van een container die door bemiddeling van een vrijwilliger 'om niet' door diens vroegere werkgever – rederij Spliethoff – aan het gemaal werd geschonken. De container is bij het gemaal geplaatst, is ingericht en is in een met de omgeving corresponderende kleur geschilderd.

Website

De voorgenomen vernieuwing van onze website is dit jaar niet van de grond gekomen. Bestuurslid Kees de Graaf neemt dit onderdeel in samenwerking met Hoogma Webdesign ter hand.

Wandelroute

Door Waterschap Hunze en Aa's zullen de huidige toeristische tekstborden in het dorp in aantal worden verminderd en een vernieuwing ondergaan. Cremer verleent in dezen collegiale support.

Bronsmotor

Waterschap Noorderzijlvest schonk gemaal Cremer een Bronsmotor. De bij de schenking betrokken werknemers van het waterschap ontvingen van Cremer een douceurtje voor hun inspanningen. De opzet was om de motor te kannibaliseren t.b.v. reserveonderdelen voor de identieke Bronsmotor in Cremer. Gelet op de puike staat van de schenking ontstond het idee om de motor te behouden. Gemaal Cremer kwam echter niet in aanmerking voor plaatsing. De volgende oplossing werd ten slotte gevonden: de motor is in bruikleen afgestaan aan de Stichting Bronsmotoren, die in Farmsum een Bronsmotorenmuseum beheert. De bruikleen houdt tegelijkertijd in dat het magazijn van het museum garant staat voor de eventuele levering van reserveonderdelen voor de actieve Brons in gemaal Cremer.

Open Dag gemaal Rozema

Op 18 mei was, in eendrachtige samenwerking met Waterschap Hunze en Aa's, ook gemaal Cremer open van 11.00- 16.00 uur.

Overalls

Tijdens een gezellig samenzijn in gemaal Cremer overhandigden de sponsors Fa. Bosker en Delken Delftechniek op 30 september nieuwe overalls aan de vrijwilligers. Het betrof een vervanging van de overalls die indertijd eveneens door dezelfde sponsors werden aangeboden. De bijeenkomst werd met koffie, gebak en een hartelijke sfeer omlijst.

Vervangen oude cv-installatie

Het gemaal is dit jaar uitgerust met stralingsverwarming, geleverd door de fa. Kamminga. Naar verwachting zal dit een gunstige uitwerking hebben op de warmte- en vochtregulering in het gebouw, en daarnaast wordt verwacht dat het gasverbruik zal gaan dalen t.o.v. voorgaande jaren. De kosten van deze vervanging hebben € 37.000,00 bedragen. Een aanvraag uit de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven Eemsdelta 2025-2028 heeft geresulteerd in een subsidiebijdrage van € 30.000,00.

NGS

Op 28 maart bracht een deel van het bestuur van de Nederlandse Gemalen Stichting (NGS) een bezoek aan Termunterzijl, inclusief de gemalen Cremer en Rozema. Naar aanleiding hiervan ontstond het idee om de jaarlijkse vrijwilligersdag van de NGS in 2026 in Termunterzijl te houden. Deze plannen zijn inmiddels door het bestuur geconcretiseerd.

Groot onderhoud machinehal

Voor de inmiddels afgeronde renovatie van het groot onderhoud binnen c.a. zijn middelen uit de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven Eemsdelta beschikbaar gesteld van € 48.800,00 en uit het Windfonds Zuid € 25.000,00. De overige kosten zijn uit eigen middelen betaald.

Jaarlijks etentje

Het traditionele etentje voor vrijwilligers, bestuur en partners vond op 14 november plaats bij visrestaurant Landman. Een geslaagde avond.

Boog van Ziel

Op 13 en 14 september vierde Termunterzijl '300 jaar Boog van Ziel'. Het gemaal was naast de gebruikelijke opening op zondag ook op zaterdag voor het publiek geopend en verleende tevens faciliteiten voor de organisatie van het evenement.

World Clean Up Day

Drie Cremerianen namen deel aan de jaarlijkse World Clean Up Day op zaterdag 20 september. Hiermee leverden ze een contraprestatie aan Groningen Seaports, die ons jaarlijks een subsidie beschikbaar stelt.

Groepsbezoeken in 1925

16 mei. Bezoek van leerlingen van Dollard College in Woldendorp.

21 juni. Bezoek van een motorclub. Een succes.

16 oktober. In combinatie met het Visserijmuseum bezoek van buurtvereniging Ons Belang uit Haren.

13-14 september. Deelname aan de jaarlijkse Monumentendag. Een succes.

19 september. BBQ voor bestuur en vrijwilligers. Gezellige bijeenkomst.

7 november. Bezoek van Club Groningen Gezond. Enthousiaste bezoekers.

13 november. In combi met gemaal Rozema bezoek van technici van het Wetterskip Friesland.

Spoeloperatie 2025

Algemeen

Het gemaal is gedurende de herfst- en wintermaanden structureel één keer per maand in bedrijf om met haar krachtige uitstroom een deel van de haven en de vaargeul op diepte te houden. Deze slibverjagende maatregel kan echter niet geheel voorkomen dat de haven zich in de wintermaanden met slib vult.

Voor aanvang van het zomer-vaarseizoen wordt daarom op verzoek van en in samenwerking met het Waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Eemsdelta een 'spoeloperatie' uitgevoerd. Hierin speelt gemaal Cremer een belangrijke rol. Het plan van aanpak houdt in trefwoorden in dat een sleepboot met een speciale onderwatervoorziening het verzamelde slib naar de uitstroom van de Cremer trekt, waarna het uitstromende water het slib via de buitengeul meevoert naar de diepe Eems. Klaas Bouwkamp coördineert deze werkzaamheden en voert deze werkzaamheden uit met de vrijwilligers die zich voor deze klus hebben aangemeld.

Rapportage van de spoeloperatie 2025

Ma. 10 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Klaas en Nol
Draaien van 12.00 uur tot 16.00 uur		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Di. 11 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Gerrit en Gerard
Draaien van 13.00 uur tot 17.00 uur		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Wo. 12 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Loekie en Simon
Draaien van 14.00 uur tot 18.00 uur		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Do. 13 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Auko en Henk
Draaien van 15.00 uur tot 19.00 uur		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Vr. 14 maart	WERKSPOOR en BRONS	Klaas en Rikus
Draaien van 15.00 uur tot 19.30		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Ma. 17 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Klaas en Henk
Draaien van 17.00 uur tot 21.00 uur		
Aantal uren gepompt	4 uur =	<u>276000 m³</u>
Di. 18 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Klaas en Gerard
Draaien van 17.00 uur tot 19.30 uur		
Aantal uren gepompt	2,5 uur =	<u>175950 m³</u>
Wo. 19 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Auko en Rene
Draaien van 17.30 uur tot 21.00 uur		
Aantal uren gepompt	3,5 uur =	<u>241500 m³</u>
Do. 20 maart	WERKSPOOR en BRONS:	Klaas en Rene
Draaien van 18.00 uur tot 21.00 uur		
Aantal uren gepompt	3 uur =	<u>207000 m³</u>

Samenvatting

<i>Totaal = verpompt</i>	<u>2.280.450 m³</u>
Draai klaarmaken en vacuümtrekken:	10 uur
Belast gedraaid:	28 uur
Afbouwen van de installatie:	<u>5 uur</u>
<i>Totaal inzet manuren</i>	<i>43 uur</i>

Bezoekersaantallen in 2025

Januari gesloten	0
Februari gesloten	0
Maart	185
April	254
Mei	379
Juni	312
juli	278
Augustus	529
September	396
Oktober	179
November	148
December gesloten	0
Totaal	2688 bezoekers

Opgemaakt, 5 februari 2026
HB/HjvD